

UZASADNIENIE

Powódka M. D. wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, wydanego przez Sąd Rejonowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny, z dnia 23 lutego 2007 r., sygn. akt I Nc 228/07, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 23 marca 2007 r. Nadto wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O. kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu, powołując się na przepis art. 125 § 1 k.c., wskazała, że roszczenie, objęte tytułem wykonawczym, uległo w stosunku do niej przedawnieniu, a tym samym nie może być egzekwowane. Podniosła, iż wierzyciel złożył wniosek o wszczęcie przeciwko niej postępowania egzekucyjnego w dniu 26 kwietnia 2017 r., tj. ponad 10 lat po wydaniu tytułu wykonawczego.

Pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w O. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów procesu według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko wskazała, że powództwo jest niezasadne, jako że zostało oparte na zarzucie przedawnienia, do którego nie doszło. Podniosła, że dysponując tytułem egzekucyjnym w sprawie I Nc 228/07, zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 23 marca 2007 r., złożyła w dniu 11 kwietnia 2007 r. u Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Olsztynie S. K. (dawniej Rewir II) wniosek o wszczęcie egzekucji m.in. przeciwko powódce. Postępowanie egzekucyjne toczyło się pod sygnaturą II Km 473/07. Postanowieniem z dnia 29 września 2008 r. postępowanie to zostało umorzone na podstawie 824 § 1 k.p.c. Stosownie do treści art. 123 § 1 pkt 1 k.c., bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Jednocześnie wskazała, iż ponowne rozpoczęcie biegu przedawnienia roszczenia nastąpiło najwcześniej 06 października 2008 r., a skoro tak - w dniu ponownego złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji, tj. w dniu 26 kwietnia 2017 r., przedawnienie nie nastąpiło. (odpowiedź na pozew k. 35-36)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Sąd Rejonowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny, nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 23 lutego 2007 r. w sprawie o sygn. akt I Nc 228/07, zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 23 marca 2007 r., nakazał pozwanym Z. D., N. D. i M. D. aby zapłacili solidarnie na rzecz powoda Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O. kwotę 42.756,89 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 20 lutego 2007 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 300,00 zł. tytułem kosztów procesu w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu, albo wnieśli w tym terminie sprzeciw.

(dowód: nakaz zapłaty z dnia 23.02.2007 r. zaopatrzony w klauzulę wykonalności k. 5 i k. 43)

Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w O. w dniu 02 czerwca 2006 r. skierowała do Komornika Sądowego Rewiru III przy Sądzie Rejonowym w Olsztynie wniosek o wszczęcie przeciwko dłużnikowi Z. D. postępowania egzekucyjnego z ograniczonego prawa rzeczowego w postaci własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, położonego w O. przy ul. (...), celem wyegzekwowania świadczenia pieniężnego. W dniu 02 czerwca 2006 r. ww. Komornik Sądowy Rewiru III wszczął egzekucję w oparciu o złożone przez wierzyciela tytuły wykonawcze w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Olsztynie, I Wydział Cywilny, z dnia 08 września 2003 r., sygn. akt I Nc 1291/03, i nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym tegoż Sądu Rejonowego z dnia 15 października 2002 r., sygn. akt I Nc 3758/02. Komornik Rewiru III przekazał wniosek egzekucyjny Komornikowi Sądowemu Rewiru II przy Sądzie Rejonowym w Olsztynie. Postępowanie egzekucyjne prowadzone było przez tegoż Komornika Sądowego pod sygnaturą II Km 808/06. Postanowieniem z dnia 20 grudnia 2007 r. Komornik Sądowy Rewiru II przy Sądzie Rejonowym w Olsztynie umorzył na wniosek wierzyciela postępowanie egzekucyjne.

(dowód: wniosek egzekucyjny, tytuły wykonawcze, postanowienie o przekazaniu sprawy, postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w aktach postępowania egzekucyjnego II Km 808/06)

Pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w O. pismem z dnia 29 marca 2007 r., które wpłynęło do Komornika Sądowego w dniu 11 kwietnia 2007 r., wniosła o wszczęcie postępowania egzekucyjnego celem wyegzekwowania świadczenia pieniężnego w wysokości 42.756,89 zł. z odsetkami ustawowymi od dnia 20 lutego 2007 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu w wysokości 300,00 zł. Wniosek ten był skierowany przeciwko dłużnikom: Z. D., N. D. i M. D.. Komornik Sądowy Rewiru II przy Sądzie Rejonowym w Olsztynie S. K. wszczął w dniu 12 kwietnia 2007 r. egzekucję w sprawie II Km 473/07 z ww. ograniczonego prawa rzeczowego, na podstawie tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Olsztynie, I Wydział Cywilny, z dnia 23 lutego 2007 r., sygn. akt I Nc 228/07. W dniu 15 listopada 2007 r. Komornik Sądowy Rewiru II przy Sądzie Rejonowym w Olsztynie przeprowadził drugą licytację ograniczonego prawa rzeczowego w postaci spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, położonego w O. przy ul. (...). Postanowieniem z dnia 29 września 2008 r. ww. Komornik Sądowy umorzył postępowanie przeciwko Z. i N. D. na podstawie art. 824 § 1 ust. 3 k.p.c.

Wobec stwierdzenia, że postępowanie egzekucyjne, prowadzone z wniosku wierzyciela Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O. w sprawie II Km 473/07 nie zostało zakończone w stosunku do dłużniczki M. D., Sąd na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. zarządził przekazanie akt ww. sprawy egzekucyjnej Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Olsztynie K. W. w celu podjęcia stosownych czynności. Ww. Komornik Sądowy postanowieniem z dnia 13 marca 2018 r. stwierdziła, że postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 473/07 wobec dłużniczki M. D. uległo umorzeniu z mocy samego prawa w oparciu o art. 823 k.p.c., bowiem wierzyciel w ciągu roku nie złożył żadnych wniosków odnośnie egzekucji. Postanowienie to uprawomocniło się.

(dowód: wniosek o wszczęcie egzekucji k. 42, postanowienie k. 52, k. 89, dokumenty w aktach postępowania egzekucyjnego II Km 473/07)

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Olsztynie W. N. w dniu 28 kwietnia 2017 r. wszczął na wniosek wierzyciela – pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej z tego samego dnia postępowanie egzekucyjne przeciwko M. D. na podstawie tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 23 lutego 2007 r., wydanego w sprawie I Nc 228/07, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 23 marca 2007 r.

(bezsporne, ponadto dowód: zawiadomienie o wszczęciu egzekucji k. 4)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego żądanie powódki pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, wydanego przez Sąd Rejonowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny, w dniu 23 lutego 2007 r. w sprawie I Nc 228/07, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 23 marca 2007 r., zasługiwało na uwzględnienie.

Ustalając stan faktyczny, Sąd oparł się na zaoferowanych przez strony dokumentach, znajdujących się w aktach niniejszej sprawy, oraz na dokumentach w aktach postępowania egzekucyjnego II Km 808/06 i II Km 473/07. Wiarygodności i autentyczności tych dokumentów żadna ze stron nie kwestionowała. Sąd dał im wiarę.

Powódka podniosła zarzut przedawnienia roszczenia, zasądzzonego przedmiotowym tytułem wykonawczym.

Podstawą prawną żądania jest więc przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które

nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne (w stanie prawnym, obowiązującym do dnia 07 września 2016 r. mowa była o zarzucie spełnienia świadczenia, który to zarzut nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie).

W pierwszej kolejności wskazać należy, że powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego (art. 840 k.p.c.) jest sposobem obrony merytorycznej przed prowadzoną egzekucją, pozwalającym na pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, jeżeli prowadzenie egzekucji na podstawie tego tytułu narusza prawa podmiotowe dłużnika, wynikające z prawa materialnego. Zmierza ono do odmiennego, niż to wynika z tytułu wykonawczego, ukształtowania prawa. Jest to zatem powództwo niezależne od podstawy roszczenia i rozstrzygnięcia, objętego tytułem wykonawczym, a jego celem jest pozbawienie wykonalności tego tytułu nie dlatego, że tytuł egzekucyjny nie odpowiadał prawu w dacie jego powstania (wydania orzeczenia), lecz dlatego, że bądź nie było podstaw do nadania klauzuli wykonalności, bądź też nastąpiły - po powstaniu tytułu - zdarzenia, które wyłączają dopuszczalność egzekucji. Zdarzeniem takim jest przedawnienie roszczenia.

Zgodnie z art. 125 § 1 k.c., roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd przedawnia się z upływem sześciu lat. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenie okresowe należne w przyszłości przedawnia się z upływem trzech lat. Przed nowelizacją powołanego przepisu, która weszła w życie w dniu 09 lipca 2018 r., ustawa przewidywała dziesięcioletni okres przedawnienia.

Art. 123 § 1 pkt 1 i § 2 k.c. oraz art. 124 § 1 k.c. stanowią, że bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, a po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo. W razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone (art. 124 § 2 k.c.).

W świetle powyższego stanu prawnego – złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji co do zasady wywiera skutek w postaci przerwania biegu przedawnienia roszczenia, objętego tytułem wykonawczym, stanowiącym podstawę zainicjowania postępowania egzekucyjnego. Przez czas trwania egzekucji nie biegnie ono, a jego bieg zaczyna się ponownie od zakończenia postępowania egzekucyjnego.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 kwietnia 2011 r. (IV CSK 439/10, LEX nr 1108491), stanął na stanowisku, że umorzenie ex lege postępowania egzekucyjnego powinno wywoływać - przy powołaniu się na przepis art. 182 § 2 k.p.c. - ten efekt prawny, że złożony wniosek o wszczęcie egzekucji nie może wywierać już żadnych skutków prawnych (także w zakresie biegu egzekwowanego roszczenia), jakie ustawa wiąże ze złożeniem takiego wniosku, a w wyroku z dnia 21 maja 2010 r. (II CSK 614/09, LEX nr 602235) Sąd ten stwierdził, że zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. do czynności przerywających bieg przedawnienia zalicza się takie, których celem jest ustalenie roszczenia, jednak konieczna jest tożsamość roszczenia ustalanego i roszczenia co do którego biegnie przedawnienie. Ustalanie innego roszczenia czy stanu prawnego skutku takiego nie powoduje, zaś cechą bezpośrednio wykazują jedynie czynności, które bądź dotyczą dochodzenia, ustalenia, zabezpieczenia lub zaspokojenia samego roszczenia, bądź stanowią krok konieczny do jego ustalenia lub zapewnienia jego realizacji.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dostrzeżono możliwość stosowania do skutków prawnych umorzenia ex lege egzekucji sądowej odpowiednio przepisu art. 182 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Przykładowo, w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2003 r. (II CK 113/02, OSP 2004, z. 11, poz. 141) wyjaśniono, że złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji przerywa bieg przedawnienia (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.), przy czym do oceny skutków prawnych wniosku o wszczęcie egzekucji – w razie jego umorzenia na podstawie art. 823 k.p.c. – stosuje się odpowiednio art.

182 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy zauważył, że podobne względy jak w postępowaniu rozpoznawczym przemawiają także za przyjęciem w postępowaniu egzekucyjnym ochrony interesu drugiej strony postępowania, gdy wierzyciel nie wykazuje odpowiedniej aktywności przez pewien czas.

Jak wynika z powyższych rozważań – przyjęcie opisywanego skutku umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy prawa jest utrwalone w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który nie upatrywał w konstrukcji tej jakiegokolwiek naruszenia art. 5 k.c. Nieuzasadnione zwlekanie wierzyciela ze skutecznym przeprowadzeniem egzekucji, wprowadzające stan niepewności nie tylko odnośnie do dłużnika, ale również podmiotów trzecich, nie powinno korzystać z ochrony. O ile bowiem samo prowadzenie egzekucji stanowi wykonywanie prawa podmiotowego wierzyciela, o tyle opieszałość w jego podjęciu, czy dalszym prowadzeniu wywiera niewątpliwie negatywny skutek odnośnie do dłużnika, przejawiający się chociażby w stałym naliczaniu odsetek, czy utrwalaniu wizerunku nierzetelnego kontrahenta w osobie dłużnika.

Przyjęcie zatem skutku prawnego umorzenia egzekucji ex lege, przewidzianego w art. 182 § 2 k.p.c., powoduje, że złożony pierwotnie wniosek egzekucyjny nie będzie już zdarzeniem, przerywającym bieg terminu przedawnienia dochodzonego roszczenia.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela w całej rozciągłości powyżej zaprezentowaną linię orzecznictwa.

Sumą powyższego jest stwierdzenie, że powódka skutecznie podniosła zarzut przedawnienia roszczenia, objętego tytułem wykonawczym, wskazanym w pozwie. Ziściły się zatem przesłanki z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Postępowanie egzekucyjne, wszczęte przeciwko niej w sprawie II Km 473/07, uległo umorzeniu ex lege, co stwierdził Komornik Sądowy w prawomocnym postanowieniu z dnia 13 marca 2018 r. Konsekwencją powyższego jest to, że skutek w postaci przerwania biegu przedawnienia roszczenia nie nastąpił. Roszczenie przedawniło się w związku z tym z dniem 15 marca 2017 r. (dziesięć lat od dnia prawomocności nakazu zapłaty w sprawie I Nc 228/07), gdy tymczasem postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 744/17 z wniosku pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej zainicjowane zostało wnioskiem z dnia 28 kwietnia 2017 r.

Wobec powyższego, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., Sąd orzekł, jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach procesu rozstrzygnięto na mocy art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Powódka poniosła koszty procesu w łącznej kwocie 3.617,00 zł., na którą składa się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3.600,00 zł. i opłata od pełnomocnictwa 17,00 zł.

O kosztach sądowych orzeczono po myśli art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 2018, poz. 300) w zw. z art. 98 § 1 k.p.c., nakazując ich ściągnięcie od przegrywającej proces pozwanej. Na koszty te w łącznej kwocie 2.156,75 zł. złożyła się opłata od pozwu w wysokości 2.138,00 zł., od której powódka była zwolniona, i 18,75 zł. za wypożyczenie akt spraw egzekucyjnych (faktura k. 56).

SSR Agnieszka Brzowska